

МЕТОДОЛОГІЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ – ІСТОРИКО-ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ

*Н.І. Волкова, к.е.н., доцент
доцент кафедри економічних систем і управління
інноваційним розвитком
Одеський національний політехнічний університет*

Історія людської цивілізації – це, перш за все, історія економіки. Історичний наслідок народів визначається саме в тому, що внесли вони в цивілізацію, що побудували, створили, винайшли. Економіка – це результат економічної діяльності людей. На протязі тисячоліть економіка на нашій планеті розвивалась поступово. Стартові умови у всіх народів були приблизно однакові, однак темпи розвитку були різні.

На розвиток економіки впливають різні фактори: природне середовище, прогрес у засобах комунікації, демографічний фактор, релігійний світогляд, система правових відносин, національна психологія, проте більшість вчених у якості ведучого фактору виділяють науково технічний прогрес та ступінь забезпеченості енергією і її видами. НТП має еволюційну та революційну форми розвитку.

В історії НТП виділяють три промислово-технічні революції, а сьогодні мова йде і про четверту революцію [1, С.43]:

– 1-а промислова революція – епоха пара (60-і роки XVIIIст.-40-і роки XIX ст.);

–2-а промислова революція – епоха електрики (70-і роки XIXст.-початок XX ст.);

– 3-а промислова революція – інформаційна (40-50 роки XXст.-сьогодення);

– 4-а промислова революція – прорив передових технологій у сферах нових матеріалів, нової енергетики, штучний інтелект і квантова комунікація (теперішній час).

Індустрія 4,0 на відміну від попередніх промислових революцій не зводиться до революційного прориву в окремо взятій галузі. Її базове ядро –«Інтернет речей». Це концепція вычислительной сети физических объектов («вещей»), оснащенных встроенными технологиями для взаимодействия

друг с другом или с внешней средой, которая может происходить частично или полностью без участия человека [2, С. 28].

Під впливом радикальних змін, які викликані науково-технічними перетвореннями, проходить переосмислення багатьох положень економічної теорії. Найбільш доказовою та популярною стає класифікація історичного розвитку суспільства індустріального характеру, яка відображає перехід від доіндустріального к індустріальному, а від нього і до постіндустріального суспільства. Якісними перетвореннями соціально-економічних систем стають такі фактори: матеріально-енергетичні, інформаційні, синергетичні.

Сучасну епоху можна назвати епохою поступової трансформації і переходу суспільства від традиційної ринкової системи господарювання, основою якої є природні, трудові та капітальні ресурси, промислові технології і індустріальний спосіб масового виробництва товарів і послуг, до нової високоорганізованої системи господарювання, основою якої є накоплені інформаційні ресурси, передові інформаційно-комунікаційні технології і постіндустріальний спосіб виробництва нових наукових знань та інформаційних продуктів і послуг; синергетична основа стає рушійною силою перетворень соціально-економічних систем.

З позиції вище сказаного, можна констатувати, що світова цивілізація розвивається нерівномірно. В епоху аграрного суспільства центрами світової економіки були окремі міста, чи міста-держави: Венеція, Генуя, Антверпен, Амстердам, в період процесу індустріалізації такі держави – Англія, Іспанія, Голландія, Португалія, Франція, США. В теперішній час центр глобальної економіки зосереджені в країнах Європейського Союзу, США, Японії тощо. Поряд з цим існують великі масштаби проблем слабкорозвинутості. В деяких випадках рівні розвитку настільки різняться між собою, що складається видимість існування поруч країн з різних віків історії людства.

Місце України в системі індустріальної класифікації досить чітко не визначено. Країна знаходиться в індустріальному стані з «острівками» сучасних постіндустріальних точок росту. Рівень розвитку України орієнтовано можна визначити як «дискретно-

індустріальний». В країні є ще маси ручної чи машино-ручної праці. Врахування конкретних історичних наслідків розвитку країни потребує економічного реалізму. Недостатність інвестицій, слабкий менеджмент, демографічні процеси, заборгованість стають тормозом економічного розвитку. В країні ще не реалізовані в певній мірі цінності індустріальної цивілізації. Необхідно базуватися на основоположних принципах економічної теорії, таких як:

- ринкової стратегії як основи економічних перетворень;
- тотальній трансформації економіки і всього суспільства;
- експортно-орієнтованої концепції національної економіки;
- імпорту капіталу і технологій з постіндустріальних країн;
- покращення умов для міжнародної торгівлі і доступу на світові фінансові ринки;
- впровадження синергетичного фактору;
- регулювання демографічних процесів.

Вирішальна роль соціально-економічних змін належить людському капіталу, його бажанню, вмінню і здібності здійснювати модернізацію економіки і суспільства.

Список використаних джерел

1. Четыре этапа промышленной революции / Журнал «Китай». – 2016. – №11(133). – С.42-43.
2. Мельник Л.Г. Четвертая промышленная революция: предпосылки и содержание / Л.Г.Мельник // Актуальные проблемы экономики. – 2016. – № 9(183). – С.26-30.